

Tekst: Rob Hartgers / Foto's: Stu Shapiro

Fata Morgana

Ieder jaar verrijst midden in de woestijn een kleine stad. Er wordt gefeest, gedronken, en genoten. Er worden grote installaties gebouwd die later weer in de brand worden gestoken. Na vier dagen verdwijnt het stadje weer en blijft de woestijn leeg achter. >

De weg naar AfrikaBurn is lang en zwaar. 'Nie vir sissies nie' zeggen ze in Zuid-Afrika. Bijna 130 kilometer door een steenwoestijn, over onverharde weg. We waren gewaarschuwd. 'Deze weg eet banden als ontbijt' mailde de organisatie van Zuid-Afrika's meest excentrieke festival. Onderweg tellen we inderdaad tientallen kapotte autobanden, stille getuigen van de vraatzucht van de R355. Met een reservewiel en een krik in de kofferbak zijn wij op alles voorbereid – behalve op de ergste regenval in veertig jaar, die precies op die dag naar beneden komt, vergezeld van loeiende windstoten en hagelstenen zo groot als knikkers.

Kurkdroog

Omdat de kurkdroge, rotsachtige woestijngrond zoveel water niet kan verwerken, ontstaan kolkende riviertjes die zich een weg meanderen door de lagergelegen delen van de Karoo. Leuk terrein voor een 4x4, *not so nice* voor de bezitters van een Koreaanse boodschappenauto, zoals wij. Onverschrokken ploegen wij voort. Door rivieren en langs auto's die zijn vastgelopen in de modder. We zien een jeep die over de kop is geslagen. De ongeschonden inzittenden proberen een lift te krijgen naar het festival. Een paar keer stappen we uit om een handje te helpen. Een kickstart hier, een duwtje daar. Het is al donker als we eindelijk de afslag zien voor Stonehenge Farm, de locatie van het festival. Waarom iemand in deze vijandelijke omgeving een boerderij zou willen beginnen, tart iedere verbeelding. De enige fauna bestaat uit lage, doornachtige struiken. De kleur groen is in dit deel van de Karoo, aan de rand van het Tankwa Karoo National Park, een zeldzaamheid. Er is geen schaduw. De enige dieren die je hier ziet zijn reptielen.

Knieshoog

Vanaf de afslag is het nog maar een kilometer of zeven naar het festivalterrein. Verderop zien we water. Volgens een jongeman van de organisatie die hier de festivalgangers opwacht, is dat de laatste hindernis. >

'Links houden, daar is het ondiep. En niet proberen om uit het water te komen, dan loop je vast.' Ondiep is een relatief begrip. Al na een paar meter stroomt het water de auto in. Terug naar de eerste versnelling en doorgaan. Niet stoppen, vooral niet stoppen. Her en der staan auto's met uitgedoofde koplampen stil in het kniehoge water, de eigenaren er vertwijfeld naast. De goden zijn ons goed gezind. Een deel van de bumper en een nummerbord blijven achter in het water, maar we redden het tot aan de poort van AfrikaBurn. Wie die poort doorgaat, laat de wereld van alledag achter zich, al is het maar voor een paar dagen. 'Hier kun je de persoon zijn die je altijd al had willen zijn' zegt een man bij wijze van welkom. Hij draagt een zilveren pruik en paarse netkousen.

Waanzin

Waar zijn we aangekomen? Wat is AfrikaBurn? Het eenvoudige antwoord is dat het een kunstfestival is, ver weg van de bewoonde wereld in de semiwoestijn van de Groot Karoo. Geïnspireerd door het Burning Manfestival in de Amerikaanse staat Nevada, ging een klein groepje creatievelingen uit Kaapstad zes jaar geleden op zoek naar een geschikte locatie voor een Zuid-Afrikaanse pendant. God weet waarom, maar de desolate steenwoestijn op de grens van de West- en de Noordkaap leek ze een goede plek. 'De eerste AfrikaBurn was waanzin' herinnert een van de pioniers zich. 'We waren met vijfhonderd man, bijna allemaal uit Kaapstad. Vrienden van vrienden van de organisatoren. Het was november, bijna zomer. Overdag wordt het hier dan zo'n 40 graden. Iedere avond stak er een stormachtige wind op. Wat betekende dat we maar een paar uur per dag iets konden doen. Toen besloten we dat november niet de beste tijd van het jaar is voor een festival in de woestijn.' Tegenwoordig wordt AfrikaBurn in april gehouden. Overdag wordt het zelden warmer dan 30 graden, maar 's nachts kan het bitter koud zijn.

Berenpak

Ieder jaar heeft AfrikaBurn een thema. Dit jaar was dat 'Mirage', het Engelse woord voor fata morgana. Goed gevonden. De argeloze schaapherder die overdag het festival vanuit de verte nadert, zal denken dat de hitte en de dorst hem parten spelen. Hij ziet een stadje van 5000 mensen, 'Tankwa Town', waar de week daarvoor nog niets was. Een hoefijzervormig stadsmadenkamp van tenten en kampeerauto's. Volwassenen en kinderen in de meest waanzinnige uitdossingen. Een man in een soort paars berenpak die iedereen een knuffel wil geven. Een meisje dat is weggelopen uit een carnivals-

optocht in Rio de Janeiro, inclusief verentooi en blote borsten. Een sater met enorme zilveren hoorns en een drietand.

Dan zijn er de voertuigen. Een Mini bekleed met kunstgras. Een soort tank met een vuurkanon op het dak. *Easy Rider* ontmoet *Mad Max*: een gigantische gouden chopper vastgeklonken aan de achterste helft van een auto. Heel veel fietsen, in alle soorten en maten. En het meest indrukwekkend en surrealistisch: de installaties. Een vuurspuwende draak die zich opheft uit de woestijn. Een enorme houten kroon, met binnenin plek om te zitten en te mediteren. Een 13 meter hoge obelisk, van binnenuit belicht door blauwe laserstralen.

Saamhorigheid

Iets verwijderd van het kamp staat een 15 meter hoge, zandlopervormige toren, opgetrokken uit smalle planken. Bovenop prijkt een houten sculptuur met veel tentakels en hoofden. Dit is de toren van de San Clan. Het meerhoofdige wezen, dat doet denken aan de rotstekeningen van de San (de oorspronkelijke bewoners van Zuid-Afrika), symboliseert de geest van saamhorigheid en eendracht die AfrikaBurn tot zo'n unieke ervaring maakt. Het hoogtepunt van het festival is het moment waarop de San Clantoren in brand wordt gestoken.

Op zaterdagavond, de vierde avond van AfrikaBurn, is het zover. Heel Tankwa Town verzamelt zich rondom de toren. Eerst wordt een vuurdans opgevoerd. Als derwisjen draaien de dansers in het rond, zwaaiend met brandende fakkels en jonglerend met vuurballen. 'I am the firestarter', klinkt het uit de boxen. Dan stapt de hogepriester van de San Clan naar voren. Op zijn hoofd een vedertooi, in zijn hand een brandende fakkel. Hij danst in de richting van de toren. Hij werpt de fakkel. Het volgende moment staat de toren in lichterlaaie. Tankwa Town juicht. Naakte mensen springen in het rond. Het is een geslaagde *burn*.

Droom

Wat is AfrikaBurn? Een droom die werkelijkheid is geworden, een fata morgana die vier dagen lang tastbaar is. Al weet je alles over AfrikaBurn, al heb je alle foto's gezien, dan nog weet je niets. AfrikaBurn moet je beleven.

Op de terugweg naar de bewoonde wereld zagen we een groepje festivalgangers bij een pompstation. Ze hadden een glazige blik in hun ogen. Ze liepen op blote voeten en gingen nog gekleed in hun festivalkleding. Ze voelden zich ongemakkelijk, hier in de echte wereld. Nog een jaar wachten, dan is er weer een AfrikaBurn. ■

Wat je verder moet weten over AfrikaBurn

Wanneer

AfrikaBurn wordt ieder jaar in april gehouden. Het festival duurt vier dagen. Houd de website in de gaten voor de precieze data. Wees er snel bij als de kaartjes in de verkoop gaan. Er worden aan de poort geen kaartjes verkocht en het festival is meestal weken van tevoren uitverkocht. Dit jaar kostten de goedkoopste kaartjes R350, de duurste R700. www.afrikaburn.com

Wat neem je mee

Aan geld heb je niks bij AfrikaBurn. Er is niks te koop. Dat betekent dat je al je eten, drinken, zonnebrand en wat je verder nodig denkt te hebben, mee moet nemen. Op de festivalwebsite vind je een checklist die je helpt bij de voorbereidingen. Er mag geen afval achterblijven. Rokers krijgen bij aankomst een glazen buisje waar ze hun peuken in kunnen doen.

Wat doe je er

Actieve deelname aan het festival wordt zeer gewaardeerd. Laat je fantasie de vrije loop. Wil je dansen, toneelspelen, muziek maken, iets koken of bouwen? Het kan allemaal. Je kunt je ook als vrijwilliger aansluiten bij groepen die werken aan de grotere installaties. Op het forum van de website vind je daarover in de maanden voorafgaand aan het festival informatie.

Voor wie

AfrikaBurn is voor iedereen. Er zijn mensen die vier dagen lang keihard feesten, maar er zijn ook veel gezinnen met kinderen. Vooral voor iets oudere kinderen (vanaf een jaar of vijf) is het een geweldig festival. Luxedieren kunnen het festival beter mijden. Er zijn geen douches en de toiletten zijn 'longdrops'. Een longdrop is een pot boven een gat in de grond. Na gebruik schep je zaagsel in het gat (schoon en reukloos).

Hoe kom je er?

Om bij AfrikaBurn te komen moet je over een 130 kilometer lange, onverharde weg (als je uit de richting van Kaapstad komt, vanaf Johannesburg is het onverharde deel iets korter). Bij droog weer is het goed te doen met een 'gewone' auto, maar een SUV of kampeerauto is comfortabeler.

Onze fotograaf

Speciale omstandigheden vragen om speciale mensen. Dit is fotograaf Stu Shapiro. Hij liep vier dagen rond in de woestijn met dit flitskanon op zijn rug. Het resultaat zie je op deze pagina's. Kijk ook eens op de website van Stu voor meer prachtige foto's: www.stushapiro.com

